

26/02/2026

מנדט "מרחב מיתר ומבואות ערד"

התייחסות עמותת במקום

עמותת במקום - תכנון וזכויות אדם הוקמה בשנת 1999 במטרה לחזק את הקשר בין זכויות אדם ומערכות התכנון במדינת ישראל. העמותה היא גוף מקצועי המקדם הליכי תכנון ומגמות תכנוניות לטובת הקהילה, אשר פועלת עם ולטובת אוכלוסיות וקהילות הנתונות בעמדת נחיתות מקצועית, כלכלית או אזרחית. **במקום** פעילה ברחבי המדינה ומייצגת בעמדתה אינטרס ציבורי רחב למען שוויון בתחומי התכנון והפיתוח המקומי, הקצאת משאבים הוגנת ושקיפות בהליכי התכנון והפיתוח. עיקר המימון של **עמותת במקום** הינו מישויות מדיניות זרות.

להלן תגובתה של עמותת **במקום** (להלן: **העמותה**) למנדט שקיבלה ועדת חקירה לאיחוד רשויות, שינוי גבולות, חלוקת הכנסות ושינוי מעמד מוניציפאלי באזור הדרום (להלן, **ועדת הגבולות**) בתאריך 17/11/2025 (להלן: **המנדט הנוכחי**), בנושאים הבאים: (א) שינוי גבולות בין המועצה המקומית מיתר למועצה האזורית תמר; (ב) שיוך שטח ללא שיפוט למועצה אזורית תמר; (ג) בחינת מעמד מוניציפאלי של המועצה המקומית מיתר למועצה אזורית; (ד) שיוך שטח ללא שיפוט למועצה אזורית תמר ו/או למועצה מקומית מיתר.

כללי

במנדט הנוכחי התבקשה ועדת הגבולות לבחון שינוי במעמדה של המועצה המקומית מיתר למועצה אזורית ובהתאם לכך לכוון ועדים מקומיים נפרדים עבור היישובים מיתר וכרמית (מתחם 1). כמו כן, התבקשה ועדת הגבולות להחזיר לתחום השיפוט של המועצה האזורית החדשה שטח שגודלו כ-25,610 ד' (מתחם 2) ממזרח ליישוב מיתר, בו מתוכננים לקום שני היישובים החדשים דרור (לשעבר חירן) ויתיר. במקרה שזאת תהיה המלצתה של ועדת הגבולות והחלטתו של שר הפנים לאחר מכן, המועצה האזורית מיתר תשתרע על שטח של כ-49,840 ד'.

עוד התבקשה ועדת הגבולות לבחון את שיוכם המוניציפאלי של היישובים שעתידיים לקום במסגרת גוש ההתיישבות "מבואות ערד" לפי תיקון 6 תוכנית המתאר המחוזית תמ"מ/23/14/4: היישובים הקהילתיים שלהבית, עירית, צבר, חבצלת הנגב - כל אחד עם קיבולת של 500 יח"ד ופוטנציאל אכלוס של כ-1,800 נפשות, והיישוב הבדואי מרווה עם קיבולת של 1,000 יח"ד ופוטנציאל אכלוס של כ-5,000 תושבים. לשם כך הוגדר שטח רחב ידיים של כ-15,545 ד' (מתחם 4), כלומר לא רק שטח היישובים עצמם, אלא גם המרחב הפתוח שסובב אותם ושמיועד ברובו להישאר ככזה. בנוסף מוצע לבחון את שיוכו המוניציפאלי של שטח ללא שיפוט (שטח גלילי) שגודלו כ-34,775 ד' מדרום לקו הירוק (מתחם 3).

באופן עקרוני, העמותה סבורה שהמנדט הנוכחי אינו ענייני, חסר הגיון תפקודי, ולוקה בהיעדר ראייה מרחבית ובחוסר התייחסות ראויה לכלל קבוצות האוכלוסייה החיות במרחב בו הוא עוסק. המנדט מעמיק את הפערים הקיימים ממילא בין הרשויות המקומיות הקיימות ובכך מנציח את ההפליה ביניהן, ובפרט בין רשויות יהודיות לרשויות בדואיות. מנדט זה עומד בניגוד לעקרונות השוויון והצדק החלוקתי להן מחויבת המדינה על רשויותיה וחותר תחת מטרתיה של ועדת הגבולות לייצר צדק חלוקתי במרחב של צפון הנגב, בכך שהוא מעניק זכויות חדשות לרשויות חזקות במרחב ומתעלם, הלכה למעשה, מאוכלוסיית הבדואים שהינה האוכלוסייה החלשה ביותר במרחב, הזקוקה למשאבים רבים, וביניהם גם משאבי קרקע.

רקע: המועצה המקומית מיתר

ראשית יש לציין כי בשנת 2002 מונתה ועדה בראשות פרופ' ביגר לפי המתכונת הישנה של ועדות גבולות, לבחינת גבולות המועצה המקומית מיתר אשר מנתה אז כ-6,500 תושבים בלבד, כדי לתת מענה מוניציפאלי לשלושה יישובים חדשים שהיו בשלבי תכנון שונים: כרמית מצפון-מערב לצומת שוקת בתחום המועצה האזורית בני שמעון בו מתוכננות כ-2,400 יח"ד וצפי אכלוס של כ-10,000 נפשות לפי תוכנית 32/305/02/7 שקיבלה תוקף בשנת 2003; ושני יישובים בלב השטחים הפתוחים ממזרח למיתר: חירן לפי תיקון 27 לתוכנית המתאר המחוזית תמ"מ/14/4 שקיבל תוקף אף הוא בשנת 2003, ויתר לפי תיקון 45 לתוכנית המתאר המחוזית תמ"מ/14/4 שקיבל תוקף בשנת 2006. לשני יישובים אלה ישנן כיום תוכניות מתאר תקפות: תוכנית מתאר מפורטת 107/02/15 משנת 2013 ליישוב דרור מאפשרת את הקמתן של כ-2,400 יח"ד עם צפי אוכלוסייה של כ-10,800 תושבים, ותוכנית מפורטת 112/03/15 משנת 2018 ליישוב יתיר מאפשרת הקמתן של 500 יח"ד עם צפי אוכלוסייה של כ-2,050 תושבים.

בשנת 2003 ועדת ביגר הגישה את המלצותיה, לפיהן אין לצרף את השטח המיועד עבור יישובים חדשים אלה לתחום השיפוט של המועצה המקומית מיתר, אלא להשאיר את השטח המיועד ליישוב כרמית בתחום מועצה אזורית בני שמעון ולצרף אליה את השטח הגלילי ממזרח למועצות המקומיות מיתר וחורה בו הוצע להקים שני היישובים חירן ויתיר. זאת, מתוך ראייה שמועצה אזורית היא המסגרת המוניציפאלית הנכונה לטפל בהליכי הפיתוח והבנייה של אותם יישובים ותהליכי הקליטה הראשוניים של תושביהם העתידיים, ורק לאחר אכלוסם המתקדם ניתן יהיה לבחון מחדש את מעמדם המוניציפלי באופן פרטני.

למרות המלצות אלה, בשנת 2004 שר הפנים דאז אברהם פורז החליט שיש להרחיב את שטח השיפוט של מיתר באופן חסר כל הגיון גיאוגרפי, מינהלי, תפקודי או כלכלי, בין היתר במטרה לא מוצהרת לעקוף את ההנחיה שמנעה בצורה נחרצת באותה עת את הקמתם של יישובים חדשים. לצורך כך הורחב תחום השיפוט של המועצה המקומית מיתר באופן מלאכותי לכ-39,210 ד' כדי לכלול בתחומה את השטח המיועד עבור 3 היישובים החדשים שהוגדרו "שכונות לוויין" או "שכונות מרוחקות" של היישוב מיתר, וכן השטחים הפתוחים בין מיתר ליישובים ממזרח לו כדי ליצור רצף טריטוריאלי עבור המועצה המקומית מיתר. כך נוצרה מועצה מקומית רחבת ידיים עם מוקדי פיתוח מרובים ומרוחקים זה מזה באופן חסר כל תקדים. כדי להמחיש זאת נציין כי מרחק הנסיעה לאורך כבישים ראשיים 60, 31, ו-316 בין מרכז היישוב מיתר למרכז כרמית הינו כ-7 ק"מ, בין מיתר לחירן כ-20 ק"מ, ואילו בין מיתר ליתיר כ-26 ק"מ.

סדרה של החלטות ממשלה משנת 2007 הבהירה באופן חד משמעי כי כרמית, חירן ויתיר אינם "שכונות מרוחקות" של המועצה המקומית מיתר, אלא יישובים חדשים לכל דבר ועניין, עובדה שבכל מקרה הייתה ידועה לכל. לאור זאת, בשנת 2013 [התבקש מנכ"ל משרד הפנים](#) לבחון מחדש את מעמדה של המועצה המקומית מיתר. בשנת 2017 [ניתן מנדט לוועדת הגבולות כדי לדון במעמדה של מיתר](#) כמועצה מקומית או מועצה אזורית לאור המבנה החריג שלה.

ועדת הגבולות הגישה את [המלצותיה בשנת 2020](#) לפיהן הוצע לשמר את מעמדה של המועצה המקומית מיתר, להשאיר את השטח של היישוב כרמית שכבר היה בשלבי אכלוס בתחום השיפוט של המועצה המקומית מיתר, ולגרוע ממנה את חלקה המזרחי בו צפויים לקום היישובים חירן ויתיר ולהעבירו לתחום השיפוט של מועצה אזורית תמר, כולל שטחים נרחבים ללא שיפוט מדרום לקן הירוק. בסך הכול המליצה ועדת הגבולות להעביר לתחום השיפוט של המועצה האזורית תמר, ששטחה מעל 1,620,000 ד' והיא בין הגדולות ביותר במדינת ישראל, שטח רציף נוסף של כ-81,150 ד' כדי לתת מענה מוניציפאלי להקמתם של היישובים חירן ויתר, המרוחקים כמעט 40 ק"מ בקו אווירי ממוקדי ההתיישבות של המועצה האזורית תמר בחופי ים המלח.

[שר הפנים אריה דרעי קיבל את המלצת הוועדה באופן חלקי](#), והחליט להעביר לתחום השיפוט של המועצה האזורית תמר קצת יותר מ-52,000 ד' באופן לא רציף כך שהשטח שנועד עבור היישובים חירן ויתר, כ-25,390 ד', נשאר ללא רצף טריטוריאלי עם שאר השטח של המועצה האזורית תמר. בעקבות תיקוני גבול נוספים, תחום השיפוט של המועצה המקומית מיתר הצטמצם לכ-24,620 ד'.

כאמור, על שולחן ועדת הגבולות מונח כעת המנדט הנוכחי שמבקש שוב לדון בשינוי מעמדה של המועצה המקומית מיתר למועצה אזורית, כולל שנמוך מעמדו של היישוב מיתר לוועד מקומי בלבד, קביעת מעמדה של "שכונת" כרמים כוועד מקומי ולבחון מחדש את השיוך המוניציפאלי של היישובים דרור ויתר.

עמדת עמותת במקום

אנו סבורים שהמנדט הנוכחי שניתן לוועדת הגבולות לבחון את מעמדה של המועצה המקומית מיתר כמועצה אזורית, ובמקביל לצרף אליה ואל המועצה האזורית תמר שטח של עשרות אלפי דונם, מוטעה, עומד בניגוד לעקרונות של צדק חלוקתי ושוויון, איננו ענייני, ומדגים בעיות מהותיות באופן תפקודן של ועדות הגבולות השונות.

משאבי קרקע מספקים לרשויות המקומיות יתרונות מרחביים ומאפשרים להן לקדם פיתוח פיזי ושגשוג כלכלי לטובת תושביהן. מחסור במשאבי קרקע מאפיין רשויות מקומיות חלשות שסובלות בין היתר מהיעדר שימושי קרקע מניבי הכנסות כגון מסחר ותעשייה, בניגוד לעקרונות של צדק חלוקתי ושוויון הזדמנויות במרחב, על פיהם אמורה לפעול ועדת הגבולות.

אנו ממליצים לחברי ועדת הגבולות לפרוץ את הגבולות הצרים של המנדט הנוכחי ולשקול באופן מקצועי ובלתי תלוי את טובתה של כלל האוכלוסייה שחייה היום במרחב, נוסף לאוכלוסייה שתגיע להתגורר בעתיד ביישובים החדשים במרחב של צפון הנגב, כדי שכולם יוכלו לחיות במסגרתן של רשויות מקומיות איתנות ומשגשגות.

1. העמקת ההפליה בין רשויות יהודיות לרשויות בדואיות

הכוונה המחודשת להכריז על המועצה המקומית מיתר אשר מונה כ-11,700 תושבים כמועצה אזורית בה יהיו 4 יישובים במעמד של ועד מקומי: מיתר, כרמית, דרור ויתר, כולם בעלי מאפיינים של יישובים פרבריים לא חקלאיים, דוגלת ביצירת דגם של רשות מקומית שונה מכל רשות מקומית אחרת במדינה. עוד מבוקש להוסיף למועצה אזורית תמר (המדורגת באשכול חברתי כלכלי 7) ולמועצה המקומית מיתר (המדורגת באשכול חברתי כלכלי 9) שטחים נרחבים מיוערים ללא שיפוט באופן שיש בכך פוטנציאל לחזק אותן עוד יותר, כדי ליצור שטח גיאוגרפי רציף ביניהן בצמוד לקו הירוק.

חיזוק זה של המועצות האזוריות תמר ומיתר בא על חשבון פוטנציאל הגדלת שטחי השיפוט והפיתוח המקומי של המועצות המקומיות חורה ואל-קסום (שתיהן מדורגות באשכול 1), ולמעשה נועד למנוע את השימוש בקרקעות אלו לטובתן ובכך לחסום את פיתוחן ואת הרחבתן העתידית.

המועצה המקומית חורה מונה כמעט 24,000 תושבים. ועדת הגבולות אף [המליצה לשנות את מעמדה לעיר](#) בחודש אוקטובר 2025, בהתאם ליוזמה של רשות הבדואים משנת 2024. ככל הידוע טרם התקבלה החלטה סופית בעניין זה. גם אם מעמדה של חורה לא ישונה בשלב זה, ברור כי יישוב בעל מאפיינים עירוניים זקוק לשטחים נרחבים להתפתחות עתידית שלו. לכן לא יהיה נכון לשייך שטחים שהם צמודי דופן לחורה, בעלי פוטנציאל לפיתוח עירוני, לרשות מקומית אחרת שמוקד הפיתוח שלה נמצא במרחק רב מהמקום, רק כדי לחזור ולדון על כך בעתיד. העברת השטח כעת לטובת מיתר תסכל יוזמות פיתוח עתידיות של המועצה המקומית חורה ללא כל סיבה סבירה.

השוואה בין הרשויות המקומיות היהודיות לבדואיות במרחב של צפון הנגב חושפת את הפערים הגדולים ואת האפליה ממנה סובלות הרשויות הבדואיות. פערים אלה נובעים בין היתר מגודל שטחי השיפוט שלהן, חוסר הרציפות הגיאוגרפית של המועצות האזוריות הבדואיות אל קסום ונווה מדבר, מספר התושבים שרשויות אלה משרתות בפועל, והדירוג החברתי-כלכלי של כל מועצה:

- המועצה האזורית תמר משתרעת על פני שטח של 1,620,000 ד', ובתחומה 5 יישובים המונים כולם יחד כ-2,100 תושבים בלבד. המנדט הנוכחי מבקש לבחון לצרף לתחום השיפוט שלה כ-15,550 ד' נוספים בהם עתידים לקום היישובים החדשים באזור מבואות ערד עם פוטנציאל אכלוס כולל של כ-12,500 תושבים.
- המועצה המקומית מיתר מונה כ-11,700 תושבים ושטחה כיום כ-24,230 ד'. המנדט הנוכחי מציע לצרף אליה לכל הפחות כ-25,610 ד' בהם מתוכננים לקום היישובים דרור ויתר עם פוטנציאל אכלוס של כ-13,000 תושבים חדשים.
- המועצה האזורית אל קסום משתרעת על שטח לא רציף של כ-38,700 ד' וכוללת 7 יישובים בדואים אשר מונים באופן רשמי כ-22,000 תושבים. אולם, היא מספקת שירותי חינוך ורווחה, שהם המכבידים ביותר במנגנון המוניציפאלי, גם לתושבים בכפרים בדואים לא מוכרים שבמרחב, כך שמספר התושבים שנשענים על השירותים של מועצה מגיע בפועל לכ-50,000. כאמור, זוהי מועצה אזורית ענייה הממוקמת באשכול כלכלי חברתי 1 מתוך 10.

- המועצה המקומית חורה, אף היא מדורגת באשכול כלכלי חברתי 1, משתרעת על שטח של כ-8,700 ד' בלבד ומשרתת כמעט 24,000 תושבים.

לנוכח נתונים אלה, אין כל היגיון בהצעה להוסיף שטחים לרשויות מיתר ותמר, ולהוסיף להתעלם מן הצרכים המרחביים של הרשויות המקומיות הבדואיות. עצם ניסוח המנדט והתמקדותו ברצף הגיאוגרפי הפנימי בכל אחת מן המועצות תמר ומיתר (וכן ברצף שבין שתי המועצות), מונע התייחסות לעוול החמור של חוסר רצף גיאוגרפי בשטחי השיפוט של המועצות אל קסום ונווה מדבר.

2. דפוסים של הדרת היישובים הבדואים: המקרה של מבואות ערד

במסגרת הדיון במנדט הנוכחי צוין על ידי חלק מן המגיבים כי ישנה כוונה להפריד את היישוב מרווה המיועד עבור האוכלוסייה הבדואית שמתגוררת באזור תל ערד משאר היישובים בגוש ההתיישבות החדש "מבואות ערד". כך צוין [בתגובת המועצה האזורית תמר](#) כי היישוב מרווה מיועד למועצה אזורית אחרת (עמוד 4); [במצגת של החטיבה להתיישבות](#) נכתב כי היישוב מרווה מיועד למועצה אזורית אל קסום (שקופית 12); וכן [במצגת של ועדת הגבולות עצמה](#) נאמר כי "מנדט הוועדה כולל 4 מתוך 5 יישובי מבואות ערד" (שקופית 4).

אמנם טרם נקבע השיוך המוניציפלי של יישובים אלה ובכללם היישוב מרווה, אולם נראה כי קיים תמימות דעים לגבי הכוונה לשייך אותו לרשות מקומית אחרת משאר יישובי "מבואות ערד". חמשת יישובי מבואות ערד אמורים לקום באותו הינף פיתוח וליהנות מאותם תקציבים, ולכן הפרדה מלאכותית בין היישובים תהיה חסרת כל היגיון תכנוני ותפקודי. מכאן עולה כי הפרדת היישוב מתבססת על שיקולים זרים, כלומר על שיקולים פוליטיים, אתניים ומעמדיים. בחינת שיקולים הנוגעים אך ורק לזהות של תושביהם בעת קבלת החלטה על השיוך המוניציפלי תהווה הפליה פסולה, ותעמיק עוד יותר את הפערים בין האוכלוסייה הבדואית לאוכלוסייה היהודית בנגב.

כך למשל, המועצה האזורית תמר מציינת בתגובתה כי היא מעוניינת ויכולה לקלוט עוד יישובים ואף "פועלת באופן אקטיבי ומשקיעה מאמצים כבירים כדי לגדול דמוגרפית", אולם זאת רק "באמצעות יישובים המתאימים למועצה מבחינת גודלם וצבינם". בהתייחסה לאזור מיתר, המועצה האזורית תמר מדגישה את חשיבותו של תחום שיפוט בעל רצף גיאוגרפי, אך למעשה היא פועלת נגד אותו עקרון כאשר מציעה לקטוע את אותו רצף טריטוריאלי על ידי החרגת היישוב מרווה ושיוכו לרשות מקומית אחרת.

גם רשות הבדואים, שאמונה כביכול על רווחתה של האוכלוסייה הבדואית בנגב בכל תחומי החיים, ממליצה באופן תמוה שלא לצרף את היישוב "מרווה" לתחום השיפוט של מועצה אזורית תמר "ככל שלמועצה האזורית תמר אין כוונה לקחת יישוב זה תחת אחריותה המוניציפלית". בכך רשות הבדואים לא רואה בראש ובראשונה את טובתו ותפקודו הראוי של היישוב מרווה ותושביו כחלק מגוש התיישבות רציף, אלא את האינטרסים הצרים של המועצה האזורית תמר. רשות הבדואים אף מציינת כי תגיש בקשה מתאימה לשר הפנים "על מנת שזה יטיל מנדט נוסף על הוועדה לקביעת שטח השיפוט והשיוך המוניציפלי ליישוב החדש [מרווה]". נציין כי אין כל היגיון להטיל מנדט נוסף נפרד וייחודי שיידון אך ורק ביישוב מרווה, כאשר ניתן לבחון את הנושא באופן ענייני בהתאם לשיקולים אזוריים רחבים הרואים את טובת כלל היישובים והתושבים שעתידיים לגור בהם במסגרת מנדט אחד.

שיוכו של הישוב מרווה לרשות מקומית שונה משאר יישובי "מבואות ערד", ככל הנראה למועצה האזורית אל קסום, ישכפל פעם נוספת את הטעות הקשה במבנה המרחבי של המועצה האזורית אל קסום, המורכבת מיישובים שהם "איים" מנותקים זה מזה, ללא רצף גיאוגרפי ביניהם. בנוסף, היות ומדובר ברשות מקומית ענייה, המועצה האזורית אל קסום תתקשה לקלוט ולספק שירותים נאותים ליישוב קטן נוסף המרוחק באופן ניכר משאר היישובים שלה.

נציין כי ברחבי המדינה ישנם מקרים רבים של יישובים ערביים בתחומיהן של מועצות אזוריות המורכבות מרוב של יישובים יהודיים, כולל לדוגמה המקרה של היישוב אל עיזי במועצה אזורית יואב במחוז דרום, כך שלא מדובר במצב חריג או חסר תקדים.

3. מקרים נוספים של הפליה היישובים הבדואים בקביעת גבולות יישובים ומועצות בנגב

חשוב לציין כי במסגרת של מנדטים אחרים שקיבלה ועדת הגבולות לאחרונה, התבקשה לשקול צעדים שיגרמו לאפליה חמורה עוד יותר כנגד הרשויות המקומיות הבדואיות: לא זו בלבד שאין כל כוונה להגדיל את תחום השיפוט שלהן כדי לצרף שטחים מניבי הכנסה, או ליצור רצף גיאוגרפי של תחום השיפוט, אלא שלפי מנדט שניתן בשנת 2025 יש ניסיון לגרוע שטחים מהיישוב מרעית שבתחום המועצה האזורית אל קסום ולהפוך אותם לשטחים גליליים, בניגוד לכל היגיון תכנוני ואף בניגוד למדיניות של משרד הפנים מזה שנים רבות לצמצום שטחים גליליים.

אותו דפוס מפלה כנגד הרשויות המקומיות הבדואיות באופן קביעת גבולות שיפוט מופיע גם במקרה של היישוב ואדי אלנעים. לפי מנדט שניתן לוועדת הגבולות בשנת 2025, התבקשה הוועדה לבחון את האפשרות לשייך רק חלק מהשטח המיועד ליישוב לפי תוכנית מתאר מס' 699-0669481 המאושרת, לתחום השיפוט של המועצה האזורית נווה מדבר, כתשתית להקמתו. מנדט זה התעלם מהעובדה שתוכנית המתאר קבעה שטחים שמיועדים לתכנון בעתיד של היישוב, והם חיוניים לצורך הגעה להסכמות עם התושבים. זאת ועוד, בניגוד מוחלט לטענות המוצגות ביחס למנדט הנוכחי, במקרה של המועצה האזורית הבדואית נווה מדבר, לא עלתה כלל האפשרות ליצור רצף טריטוריאלי בין יישובי המועצה, באופן שהיה מאפשר ליצור רשות מקומית הכוללת גם שטחים בעלי פוטנציאל לפיתוח מקומי מעבר לגבולות המצומצמים של היישובים המרכיבים אותה.

4. אופן ניסוח המנדט

כמו במקרים רבים אחרים, אופן ניסוח של המנדט הנוכחי מגדיר באופן מצומצם וצר את תחום הבדיקה של ועדת הגבולות ובכך מדיר מראש את האוכלוסייה הבדואית מתהליך שינוי הגבולות המוניציפאליים. המנדט מתעלם מן הצרכים של האוכלוסייה הבדואית בכלל, ושל הרשויות המקומיות הבדואיות בפרט, על אף הימצאותן במרחב בו התבקשה לעסוק ועדת הגבולות. המנדט אינו מתייחס כלל לפערים העצומים בין קבוצות האוכלוסייה השונות במרחב הבדיקה. אופן ניסוח המנדט הנוכחי מונע מוועדת הגבולות לשקול שיקולים אזוריים רחבים ושוויוניים לטובת כלל תושבי האזור, מצמצם את מרחב האפשרויות בו היא

יכולה לפעול, ואף מכוון את החלטותיה באופן שאינו מאפשר לחזק את האוכלוסייה הבדואית, לקדם צדק חלוקתי ולתקן עוולות חמורות כנגד האוכלוסייה הבדואית ומחליש אותה הלכה למעשה.

אפשר היה לנצל את ההזדמנות לבחינת שינויי גבולות כדי לבדוק למשל אפשרות ליצירת רצף טריטוריאלי בין היישובים אל סייד, סעווה ומרעית שבתחום השיפוט של המועצה האזורית אל קסום, שהיא חסרת רצף טריטוריאלי, דבר הפוגע בתפקודה. היות ועקרון הרצף הטריטוריאלי מקבל ביטוי משמעותי בכל הדיונים בשאלת השיוך המוניציפאלי של היישובים דרור ויתיר, אי ההכלה של עקרון דומה על המועצות האזורית אל קסום מעיד כשלעצמו על פרקטיקה המפלה בין הרשויות המקומיות על פי שיוכן האתני.

המלצות

1. אנו ממליצים לוועדת הגבולות להרחיב את הדיון מהמנדט הצר הנוכחי הלוקה בחוסר ראייה מרחבית של כלל הקהילות וקבוצות האוכלוסייה שמתגוררות בשטח הנדון. לא ניתן יהיה לחזק את האזור תוך החלשתה של האוכלוסייה הבדואית, בכדי ליצר אזור חזק ומתפקד ועל כן, על ועדת הגבולות לבחון שיקולים מרחביים שמתייחסים לאזור כולו, על מגוון צורות ההתיישבות, הרשויות המקומיות וקבוצות האוכלוסייה שקיימות בו. כך ניתן יהיה להפעיל שיקול דעת מקצועי וענייני שאינו מוגבל למתחמים בודדים ללא ראייה כוללת, לטובת האזור כולו.
2. יש להחיל את העקרונות המבוקשים לטובת הרשויות המקומיות היהודיות, ובראשן חשיבותו של יצירת תחומי שיפוט עם רצף גיאוגרפי, גם על הרשויות המקומיות הבדואיות. באותו הקשר ועל סמך אותו עקרון של רציפות גיאוגרפית, יש לדחות מכל וכל את הרעיון הפסול לפיו ניתן לגרוע שטחים מרשות מקומית אחת ולהשיבם למעמד של שטח גלילי כפי שנבחן כעת בהקשר של היישוב מרעית שבתחום המועצה אזורית אל קסום.
3. יש לשייך את היישוב מרווה באותה מסגרת מוניציפאלית יחד עם שאר היישובים העתידיים לקום בגוש התיישבות "מבואות ערד" כדי למנוע הפלייה פסולה באופן הקצאת תקציבי הפיתוח שלהם וכדי להבטיח שכל היישובים יזכו למסגרת מוניציפאלית אחידה ושוויונית.
4. יש לבחון באופן פרטני את כל המקרים במנדט הנוכחי שמייצרים חפיפה בין תחומי השיפוט של הרשויות המקומיות השונות ולתת להם מענה ענייני כדי למנוע מצב של עיכוב בהליכי הפיתוח והאכלוס אשר פוגעים בדרך כלל ביישובים הבדואים.
5. על ועדת הגבולות חלה החובה לוודא כי המלצותיה תהינה מקצועיות ומדויקות וגם להבטיח את יישומן המלא.